

การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค
กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Self-Directed Learning, Family Relationship, Adversity Quotient and Learning Behavior
of Student's Vocational Certificate at College of Vocational Education, Surat Thani

Province

Received: February 3, 2021

Revised: March 7, 2021

Accepted: March 24, 2021

กมลทิพย์ ลำเภา¹

ทิพย์วัลย์ สุรินยา²

Kamonthip Sampao

Tippavan Surinya

นิติศปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: sam.kamonthip@gmail.com

ผู้ศ. ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนอาชีวศึกษามีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองในระดับสูง มีความสัมพันธ์ในครอบครัวในระดับสูง มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคในระดับสูง และมีพฤติกรรมการเรียนในระดับสูง 2) นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 3) การเรียนรู้แบบกำกับตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 4) ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 5) ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค พฤติกรรมการเรียน อาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this study were; 1) to study the level of self-directed learning, family relationship, adversity quotient and learning behavior of student. 2) to compare learning behavior by personal factors. 3) to study the correlations among self-directed learning and learning behavior of student. 4) to study the correlations among family relationship and learning behavior of student. and 5) to study the correlations among adversity quotient and learning behavior of student. The samples were 369 student at College of Vocational Education, Surat Thani Province. Data were collected by using the questionnaires. The statistic methods used for analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The statistical significance was set at .05 and .01 level.

The results of this study indicated that 1) self-directed learning of student was at high level, family relationship was at high level, adversity quotient was at high level and learning behavior was at high level. 2) Students who had personal factor is sex, section and class had difference in learning behavior which was statistically significant at 0.01 level. 3) self-directed learning had correlation with learning behavior which was statistically significant at 0.01 level. 4) family relationship had correlation with learning behavior which was statistically significant at 0.01 level. and 5) adversity quotient had correlation with learning behavior which was statistically significant at 0.01 level.

Keywords: Self-Directed Learning, Family Relationship, Adversity Quotient, Learning Behavior, Vocational Education

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ระบบบริการต่าง ๆ ที่พัฒนาปรับปรุงให้ทันยุคสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นกับสังคมโลกเป็นอย่างมาก ประเทศไทยในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลาและมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และความอยู่รอด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรในประเทศไทย ทำให้สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยทำงานลดลงแต่วัยสูงอายุกลับเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจประชากรไทยปี พ.ศ.2560 พบว่า ประชากรทั้งหมด 67.6 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุสูงถึง ร้อยละ 16.7 [1] อีกทั้งจากการคาดประมาณการประชากรของประเทศไทยใน ปี 2553 - 2583 ว่าประชากรในวัยเด็กจะมีจำนวนลดลงจาก 12.6 ล้านคน ในปี 2553 เป็น 8.2 ล้านคน ในปี 2583 และประชากรวัยทำงานลดลงจาก 42.74 ล้านคน ในปี 2553 เหลือเพียง 35.18 ล้านคน ในปี 2583 [2] ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนประเทศในด้านต่าง ๆ ในสถานะที่ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งจำเป็น และสิ่งที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพคือการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสาขาอาชีพจึงเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์นโยบาย และ ความต้องการของประเทศในขณะนี้เป็นอย่างมาก การศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่ต้องใช้ความพยายามในการเรียนที่สูงมาก เนื่องจากการศึกษาเพื่อความพร้อมในการประกอบอาชีพในเวลาอันใกล้

การจะประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนต้องใช้ความพยายาม โดยพฤติกรรมการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนได้ผ่านการแสดงออกของนักเรียน [3]

พฤติกรรมการเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของตนเอง เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียน หรือประสบความสำเร็จในชีวิต พฤติกรรมเรียนเป็นการศึกษาลักษณะการกระทำของนักเรียนในกิจกรรมการเรียน ที่มีทั้งการกระทำภายในตัวนักเรียนเองที่ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตา และการกระทำภายนอกที่แสดงออกมาให้เห็นหรือสังเกตได้ การแสดงออกอย่างมีจุดมุ่งหมาย คืออย่างมีเหตุมีผล และจัดการกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้พฤติกรรมเรียนยังสามารถศึกษาได้จากกระบวนการคิด ทักษะคิด แรงจูงใจและความเชื่อ ซึ่งสามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ทางการศึกษา เช่น การใช้กลยุทธ์เพิ่มเติมในการเรียน การเข้าชั้นเรียนหรือโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น [4] พฤติกรรมเรียนจึงเรียกได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของนักเรียนอาชีวศึกษาหรือนักเรียนที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษา เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สามารถส่งผลต่อผลการศึกษาล่าเรียน ไม่ใช่เพียงการทำข้อสอบในชั้นเรียน แต่ยังรวมไปถึงทักษะ ความสามารถเฉพาะบุคคล เฉพาะทางสายอาชีพ และยังเป็นสิ่งที่สามารถคาดการณ์การประสบความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

การเรียนรู้แบบกำกับตนเองมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการกระทำที่นักเรียนเป็นกรณีเริ่มแสวงหาความรู้ กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายชัดเจน สามารถเลือกแหล่งบุคคลและวิทยากรในการเรียนของตนเอง รวมถึงมีการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อปรับปรุงตนเองตลอดเวลา หากนักเรียนไม่มีการกำกับตนเองแล้ว ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมเรียนของนักเรียน และยังส่งผลต่อเนื่องถึงการประสบความสำเร็จในชีวิตของนักเรียนได้ เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ต้องการพัฒนานักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่กำกับตนเอง ในประเทศไทยส่วนมากกลุ่มที่มีการศึกษาการเรียนรู้อย่างกำกับตนเอง จึงเป็นผู้ที่อยู่วงการการศึกษานอกโรงเรียนและในระดับอุดมศึกษา ศิวะพร ภูพันธ์ [5] กล่าวว่า จากข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์แสดงให้เห็นว่าช่วงวัยรุ่น (12 - 18 ปี) มีลักษณะความสามารถในการเรียนรู้แบบกำกับตนเองได้อย่างดี การเลือกเพื่อเตรียมตัวสำหรับอาชีพในอนาคต สามารถตัดสินใจเพื่อเลือกคำนิยามสำหรับใช้เป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของตนเอง

ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาได้ เนื่องจากการเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตเป็นแบบคนเมืองมากกว่าชนบททำให้ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการแข่งขันตลอดเวลา พ่อแม่ไม่มีเวลาให้แก่ลูก ไม่สนใจความรู้สึก หรือสนใจความเป็นอยู่ของกันและกันในครอบครัวน้อยลง ส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งในธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องปรับตัวและเผชิญต่อความยากลำบากในการศึกษาเล่าเรียน ต้องการคำแนะนำและกำลังใจ หากปราศจากพ่อแม่ผู้ปกครองที่คอยให้คำปรึกษา เช่น การที่นักเรียนท้อแท้หมดกำลังใจในการเรียนที่มีความยากและต้องปรับตัวเข้ากับสังคม แต่ไม่มีพ่อแม่คอยให้กำลังใจหรือคำปรึกษา อาจจะทำให้เกิดภาวะเครียดที่มีผลต่อพฤติกรรมเรียนของนักเรียนได้ การเริ่มสร้างความมั่นใจในครอบครัวควรเริ่มสร้างตั้งแต่เด็ก พร้อมทั้งเสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเอง การมีซึ่งศีลธรรม ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการใฝ่หาเอกลักษณ์ของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดี [6]

ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักเรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากการที่คนเราจะประสบความสำเร็จในชีวิตได้นั้น ย่อมมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่น การมีเขาวาน์ปัญญา เขาวาน์อารมณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทำนายนการประสบความสำเร็จของบุคคล แต่ในยุคสมัยนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้เขาวาน์ปัญญา เขาวาน์อารมณ์เป็นเครื่องมือที่ล้าหลังในการทำนายนการสำเร็จของบุคคล [7] สิ่งที่เป็นตัวช่วยทำนายนการสำเร็จได้อีกสิ่งหนึ่งคือความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค ซึ่งในการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาต้องประสบไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยนักเรียนอาชีวศึกษาต้องผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากของตนเองเพื่อประสบความสำเร็จ จึงอาจกล่าวได้ว่าหากนักเรียนอาชีวศึกษามีความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมกรเรียนและการประสบความสำเร็จในชีวิตของนักเรียนได้

ทั้งนี้การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ อาจต้องแบกรับความกดดัน ความเครียดในการเรียนที่มีรูปแบบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ต้องเกิดความชำนาญเพื่อการประกอบอาชีพ ต้องมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองสูงกว่าปกติเพราะเป้าหมายชัดเจน จึงต้องมีการประเมินและปรับปรุงตนเองตลอดเวลา เรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญ และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยรุ่น สังคมเปลี่ยนจากการพึ่งพาพ่อแม่เป็นพึ่งพาตนเองมากขึ้น มีความคิดเป็นของตนเองอาจมีพฤติกรรมต่อต้านผู้ใหญ่ เกิดการเสียดสมคูลต่อ โครงสร้างระหว่างสมาชิกในครอบครัวและอาจก่อเป็นความขัดแย้งในครอบครัว [8] ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวเกิดเป็นผลกระทบกับการเรียนของนักเรียนได้ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงวิถีในการเรียนให้สำเร็จเพื่อการประกอบอาชีพ นักเรียนอาชีวศึกษาต้องฝึกความชำนาญในอาชีพ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดเป็นความเครียด และเมื่อประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้สะสมมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อกรเรียนได้เช่นกัน นักเรียนอาชีวศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคเพื่อก้าวผ่านและมุ่งสู่การประสบความสำเร็จ

จากเหตุผลข้างต้นเห็นได้ว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค ต่างมีผลต่อพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษากรเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคกับพฤติกรรมกรเรียน โดยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงแนวทางการเรียนกรศึกษาต่อไป ทั้งนักเรียน ผู้จัดการเรียนการสอน รวมถึงเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์กำหนดนโยบายด้านการกรศึกษาของสถาบันกรศึกษาได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กรวิจัยครั้งนี้ประชากรคือ นักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ชั้นปีที่ 1 - 3 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกรอาชีวศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปีกรศึกษา 2561 จำนวน 4,537 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่สามารถยอมรับได้เป็นตัวแทนประชากร จำนวน 367.67 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการคำนวณตามรายชื่อวิทยาลัยในอำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัย จำนวน 369 คน เป็นตัวแทนประชากรในการศึกษา ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำแนกตามวิทยาลัย

ระดับการศึกษา	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง	คิดเป็น (คน)
วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี	403	32.66	33
วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี	2,404	194.82	195
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี	1,735	140.60	141
รวม	4,537		369

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และให้เติมข้อความ จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยสร้างขึ้นมาจากแนวคิดของ Guglielmino [9] มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 39 ข้อ

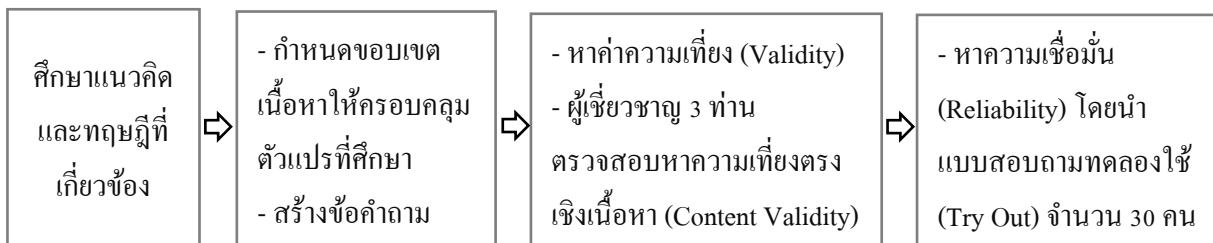
ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยสร้างขึ้นมาจากแนวคิดของ Crandall [10] มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยสร้างขึ้นมาจากแนวคิดของ Stoltz [11] มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยสร้างขึ้นมาจากแนวคิดของ Weinstein, Palmer และ Acee [4] มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 63 ข้อ

ผู้วิจัยแบ่งระดับการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และพฤติกรรมการเรียนรายชื่อ รายด้านและโดยรวม ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง มีเกณฑ์การพิจารณาความกว้างของระดับ = $\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนและวิธีการ ดังแสดงตามรูปที่ 1

รูปที่ 1 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cronbach Alpha Coefficient) มีดังนี้

1. แบบสอบถามการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .910
2. แบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .910
3. แบบสอบถามความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .849
4. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .949

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

ขั้นที่ 3 ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และบันทึกคะแนนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 55.01 อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาอุตสาหกรรม จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 47.43 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่า 3.14 จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 51.22 โดยมีค่ากลางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 3.14 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 44.99 มีลักษณะการพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 68.83 มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนที่ 1 จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 45.53 มีสถานภาพสมรสระหว่างบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 65.31 และมีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว 1,000 - 15,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 40.38 โดยมีค่ากลางรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวเท่ากับ 20,000 บาท

ระดับคะแนนโดยรวมและรายด้านของการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	130.88	10.13	สูง
ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	17.01	1.61	สูง
ด้านมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	13.09	1.46	สูง
ด้านการริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้	16.30	1.82	สูง
ด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง	17.20	1.85	สูง
ด้านความรักในการเรียนรู้	16.88	1.79	สูง
ด้านความคิดสร้างสรรค์	16.55	1.97	สูง
ด้านการมองอนาคตในแง่ดี	17.12	1.80	สูง
ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา	16.72	1.98	สูง

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	74.99	7.85	สูง
ด้านการมีบทบาท	17.44	1.99	สูง
ด้านการสื่อสาร	18.99	2.66	สูง
ด้านภาวะอารมณ์	17.42	2.20	สูง
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึก	21.13	2.77	สูง
ความสามารถในการพึ่งพาอุปสรรค	63.83	5.77	สูง
ด้านการควบคุม	16.52	1.80	สูง
ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	13.61	1.46	สูง
ด้านผลกระทบที่จะมาถึง	17.04	1.81	สูง
ด้านความอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา	16.66	1.97	สูง
พฤติกรรมการเรียน	198.77	24.08	สูง
ด้านทัศนคติ	16.67	2.60	สูง
ด้านแรงจูงใจ	15.26	2.17	ปานกลาง
ด้านความวิตกกังวลในการเรียน	19.09	3.29	สูง
ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล	19.20	3.12	สูง
ด้านการเลือกใจความสำคัญ	21.67	3.99	สูง
ด้านกลยุทธ์ในการสอบ	21.92	3.70	สูง
ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน	19.28	2.88	สูง
ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน	22.38	3.57	สูง
ด้านการจัดการเวลาในการเรียน	21.44	2.78	สูง
ด้านการทดสอบตนเอง	21.82	3.97	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 130.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ด้านการริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ ด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา

มีความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 74.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการมีบทบาท ด้านการสื่อสาร ด้านภาวะอารมณ์ และด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึก

มีความสามารถในการฟื้นฟูสุขภาพโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 63.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านผลกระทบที่จะมาถึง และด้านความอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา

มีพฤติกรรมการเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 198.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทัศนคติ ด้านความวิตกกังวลในการเรียน ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการเวลาในการเรียน ด้านการทดสอบตนเอง อยู่ในระดับสูง แต่ด้านแรงจูงใจ อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n= 369)

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมการเรียนโดยรวม			
	t	F	p-value	สรุปผล
เพศ	5.443**	-	.000	แตกต่างกัน
สาขาวิชา	-	14.793**	.000	แตกต่างกัน
ชั้นปี	-	16.724**	.000	แตกต่างกัน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.212	-	.832	ไม่แตกต่างกัน
รายได้ต่อเดือน	-	1.290	.276	ไม่แตกต่างกัน
ลักษณะการพักอาศัย	-	.105	.957	ไม่แตกต่างกัน
ลำดับการเกิด	-	1.999	.137	ไม่แตกต่างกัน
สถานภาพสมรสระหว่างบิดามารดา	-	2.495	.060	ไม่แตกต่างกัน
รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว	-	1.376	.254	ไม่แตกต่างกัน

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนที่ต่างกัน นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ ต่อเดือน ลักษณะการพักอาศัย ลำดับการเกิด สถานภาพสมรสระหว่างบิดามารดา รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวที่ต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนั้น เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างกำกับตนเองกับพฤติกรรมการเรียนรู้อาชีวศึกษามาเปรียบเทียบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะได้ค่าความสัมพันธ์ดังแสดงตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา

	พฤติกรรมการเรียน										
	ด้านทัศนคติ	ด้านแรงจูงใจ	ด้านความวิตกกังวลในการเรียน	ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล	ด้านการเลือกใจความสำคัญ	ด้านกลยุทธ์ในการสอบ	ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน	ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน	ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน	ด้านการทดสอบตนเอง	พฤติกรรมการเรียน โดยรวม
การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง	.378**	.356**	.169**	.403**	.406**	.361**	.365**	.392**	.366**	.370**	.478**
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	.352**	.275**	.061 ^{ns}	.290**	.252**	.250**	.219**	.226**	.204**	.217**	.309**
ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรค	.319**	.224**	.173**	.321**	.316**	.311**	.336**	.333**	.242**	.275**	.384**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบกำกับตนเองกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านความวิตกกังวลในการเรียน ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิ

ต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับด้านความวิตกกังวลในการเรียน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการฟื้นฟูสุขภาพกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน อาชีวศึกษา พบว่า ความสามารถในการฟื้นฟูสุขภาพโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านความวิตกกังวล ในการเรียน ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้ อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิจารณ์ผลการวิจัย

1. การเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัย อาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 130.88 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีเป็นผู้ที่ริเริ่ม กำหนดความต้องการในการเรียนและแสวงหาความรู้ ให้กับตนเอง มีการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงมีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองเพื่อปรับปรุง อยู่ในระดับสูง ตามแนวความคิดของ กลูเอลมีโน [9] ที่กล่าวว่าบุคคลจะมีความพร้อมในการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ได้นั้น จะต้องมิลักษณะเป็นผู้ที่ริเริ่มในการแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง มีการกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ ของตนเอง สามารถวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างชัดเจน สามารถเลือกหาแหล่งบุคคล และวิทยากรในการเรียนได้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี รวมถึงมีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองเพื่อปรับปรุงอยู่ ตลอดเวลา เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการวิจัยในชั้นปีของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาในชั้นปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองสูงเพื่อพัฒนา ตนเอง สอดคล้องกับ บรอกเกตต์ และ ฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra) [12] ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง มีอยู่ในคนทุกคน การมีมากหรือน้อยอาจขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านประสบการณ์ ความสามารถของแต่ละคน ที่ไม่เหมือนกัน

2. ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัย อาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 74.99 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวศึกษาและสมาชิกภายในครอบครัวมีการทำหน้าที่ของตนเอง ทำกิจกรรมร่วมกัน ภายในครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความเข้าใจ ความผูกพันรักใคร่ที่สูง สอดคล้องกับ มณฑิรา จารุเพ็ง [13] ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ของ พ่อแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูก ความสัมพันธ์อาจเกิดขึ้นในขณะที่สมาชิกมีเวลาอยู่ร่วมกัน มีการสื่อสารกันระหว่าง สมาชิก ในครอบครัว มีการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจร่วมกัน เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการวิจัย ลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่าส่วนใหญ่พักอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (ร้อยละ 68.8) ซึ่งทำให้นักเรียนอาชีวศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้ปกครองมากขึ้น ทำให้สามารถแสดงออกด้านความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ ความเคารพซึ่งกันและกัน และได้แสดงบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการฟื้นฟ้อุปสรรคของนักเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความสามารถในการฟื้นฟ้อุปสรรคโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 63.83 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวศึกษาสามารถฟื้นฟ้อุปสรรคหรือภาวะวิกฤตได้เป็นอย่างดี สามารถก้าวผ่านสภาวะปัญหาโดยมีการรับรู้ระดับของปัญหา รับรู้สาเหตุและปัจจัยหรือประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สามารถควบคุมสถานการณ์ รวมไปถึงเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหาได้ดี สอดคล้องกับ สดอคล้อง [11] ที่กล่าวว่าความสามารถในการฟื้นฟ้อุปสรรคและความยากลำบาก หรือความฉลาดในการฝ่าวิกฤติ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการประสบความสำเร็จในชีวิต

4. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพฤติกรรมการเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 198.76 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีการปฏิบัติตนด้านการเรียนที่เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรม การแสดงออกด้านสีหน้าท่าทาง มีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน ทั้งการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกซึ่งกระบวนการที่เกี่ยวกับการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล การใช้เทคนิคการเลือกใจความสำคัญ การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเรียน วิธีการเตรียมตัวในการเตรียมตัวสอบและสอบ เป็นต้น รวมถึงมีการจัดการกับตนเองเพื่อพัฒนาพฤติกรรม เช่น การทดสอบความรู้ของตนเอง การทบทวนบทเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษารับรู้หรือเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ตามแนวความคิดของ แบนดูรา (Bandura) [14] ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้

5. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เมื่อพิจารณาพบว่า นักเรียนเพศชายมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนที่มากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะลักษณะของการเรียนสายอาชีพที่เน้นไปที่การปฏิบัติทำให้เพศชายมีพฤติกรรมการเรียนที่สูงกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และ ชีรศักดิ์ อุ่นอารมณฺ์เลิศ [15] ได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนที่ดีกับตัวแปรเพศ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนเพศชายมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนที่ดีมากกว่าเพศหญิง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มสาขาวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน ศิริสัมพันธ์ [16] จากการศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า สาขาวิชาต่างกันพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาด้านทัศนคติในการเรียนมีความแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนต่างกัน พบว่านักเรียนชั้นปีที่ 3 มีพฤติกรรมการเรียนที่สูงกว่าชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 โดยเรียงตามลำดับชั้นปี อาจเนื่องด้วยนักเรียนที่เรียนในชั้นปีที่มากกว่ามีการสั่งสมประสบการณ์ด้านการเรียนมากกว่าชั้นปีอื่น โดยการเรียนรู้หรือการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของนักเรียน เป็นการนำประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมนำมาประมวลและเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม [17]

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนทั้งด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านความวิตกกังวลในการเรียน ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษามีการเรียนรู้ รู้จักริเริ่มแสวงหาความรู้ มีการกำหนดความต้องการของตนเองได้อย่างชัดเจน อีกทั้งมีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองเพื่อปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุจินดา ประเสริฐ [18] ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนและความสามารถในการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง จะมีระดับแรงจูงใจในการเรียนและความสามารถในการเรียนรู้แบบกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อบรมทั้งการวัดแบบทันทีและหลังทดลองไปแล้ว 3 สัปดาห์

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนในด้านความวิตกกังวลในการเรียน สมาชิกภายในครอบครัวที่มีการทำหน้าที่ของตนเอง ทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว ดูแลเอาใจใส่ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นย่อมส่งผลดีต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดี ส่งผลให้ความวิตกกังวลอาจเป็นสิ่งเล็กน้อยที่มีผลกระทบต่อเรียน สอดคล้องกับ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ [19] ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นเหมือนต้นไม้ที่เจริญเติบโตจากรากแก้วโดยมีการแผ่กิ่งก้านสาขา และวิวัฒนาการเจริญงอกงามขึ้นอยู่กับการดูแลทำนุบำรุงครอบครัว

ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนทั้งด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านความวิตกกังวลในการเรียน ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ด้านการเลือกใจความสำคัญ ด้านกลยุทธ์ในการสอบ ด้านการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรในการเรียน ด้านการมีสมาธิต่อการเรียน ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน และด้านการทดสอบตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามแนวคิดของ Stoltz [11] ที่ว่าความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคนั้นสามารถเป็นตัวทำนายความสำเร็จต่าง ๆ ได้ เช่น การทำงาน ผลการเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนะสิทธิ์ ม่วงแก้ว [20] พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยรวมมีผลต่อระดับผลการเรียน โดยนิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ สาขาวิชา และชั้นปีที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีในการส่งเสริมการเรียนที่เหมาะสมตามเพศ สาขาวิชาและชั้นปี พัฒนาออกแบบการเรียนที่หลากหลายและเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ผู้ปกครองควรสนับสนุนให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในตัวนักเรียน ให้คำแนะนำ ชี้แนะตามลักษณะของแต่ละบุคคล รวมถึง

สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ สนับสนุนกิจกรรมอันดีและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี

2. จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบกำกับตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนเป็นคนริเริ่ม แสวงหา และกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง มีการวิเคราะห์รวมถึงมีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองเพื่อปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง อาจเริ่มจากให้ความรู้ ให้ความตระหนักจนนักเรียนมีความคิดริเริ่มกำกับตนเอง ให้นักเรียนรู้จักแนวคิดในการมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี รวมถึงสถาบันการศึกษา ต้องมีการเตรียมแหล่งวิทยาการทางความรู้ให้แก่ นักเรียนที่เพียงพอต่อความต้องการในการเรียนรู้ หากไม่เพียงพอควรมีการแนะนำวิธีการหรือช่องทางที่นักเรียนสามารถเรียนรู้แบบกำกับตนเองได้

3. จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญกับการเรียนของนักเรียน หากความสัมพันธ์ในครอบครัวมีปัญหา ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ แต่ในทางตรงข้ามหากในครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ย่อมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรทำหน้าที่และแสดงบทบาทของตนเอง อย่างเต็มความสามารถ มีการพูดคุยสื่อสารที่ตรงไปตรงมากับนักเรียนและสมาชิกคนอื่น ๆ แบบเปิดกว้าง พยายาม รับฟัง ปัญหาและหาทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ กับสมาชิกในครอบครัว ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัวเสมอ ๆ ให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ ให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นที่รัก และต้องการของคนภายในครอบครัว ส่งเสริมให้กำลังใจซึ่งกันและกันภายในครอบครัว

4. จากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบปัญหาแม้ปัญหาจะหนักมากเพียงใด หากนักเรียนมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคแล้วสามารถผ่านพ้นไปได้ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องมีการฝึกฝนทักษะนี้แก่นักเรียน การจำลองสถานการณ์หรือการใช้ต้นแบบ การใช้กรณีตัวอย่างในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ปัญหา กิจกรรมฝึกกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะชีวิต ฝึกทักษะ การแก้ไขปัญหาแก่นักเรียน เนื่องจากการเรียนในบทเรียนต่าง ๆ เป็นสิ่งใหม่ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ ย่อมเกิดความกลัว แต่หากนักเรียนได้ฝึกทักษะเหล่านี้แล้ว เมื่อประสบกับปัญหาที่อาจส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี คงไว้ได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561.
- [2] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562.
- [3] ภัทรพร พงศาปรมัตต์, “พฤติกรรมการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในรายวิชาการภาษีสอกร 2,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 41, ฉบับที่ 1, 2561. หน้า 75-86.
- [4] Weinstein, C. E., D. R. Palmer, and T. W. Acee, LASSI User’s Manual: Learning and Study Skills Inventory (3rd Edition). Clearwater, FL: H&H Publishing, Inc, 2016.
- [5] ศิวะพร ภูพันธ์, ปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลของความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- [6] วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ, สุขวิทยาจิต. กรุงเทพฯ: วี พรินท์, 2555.
- [7] ชีระศักดิ์ กำบรรณรักษ์, AQ พลังแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์, 2551.
- [8] สรรกมล กรนุ้ม และพรทิพย์ วชิรดิถ, “การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวที่รับบริการครอบครัวบำบัด ตามแนวคิดแซทเทียร์ : กรณีบุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมต่อต้าน,” วารสารพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 22, ฉบับที่ 1, 2559. หน้า 109-121.
- [9] Guglielmino, L. M, Development of the self – directed learning readiness scale. Doctoral Dissertation University of Georgia, 1977.
- [10] Crandall, R. C, Gerontology: A Behavioral Science Approach. London: Addison-Wesley Publishing Company, 1980.
- [11] Stoltz, P. G, Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities. New York: John Wiley & Sons Inc, 1997.
- [12] Brockett, G. and Hiemstra, R, Self-direction in Adult Learning: Perspectives on theory, research and practice. London: Routledge, 1991.
- [13] มณฑิรา จารุเพ็ง, จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, 2560.
- [14] Bandura, A, Self – efficacy : The exercise of control. New York: W.H. Freeman. and company, 1997.
- [15] ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และชีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, ปีที่ 14, ฉบับที่ 2, 2553. หน้า 126-139.
- [16] อรพิน ศิริสัมพันธ์, การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

- [17] อนุชา โสมาบุตร, ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) (Online), 2556. Available: <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/constructivist-theory/>, (31 พฤษภาคม 2563)
- [18] สุจินดา ประเสริฐ, ผลของการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- [19] พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย, จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2540.
- [20] ธนะสิทธิ์ ม่วงแก้ว, การศึกษาพฤติกรรมการเรียน ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางสติปัญญา ที่มีผลต่อระดับผลการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน, สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.